

Bijlage 1 Investeringslijst

Opmerkingen vooraf

Voor alle investeringen geldt dat alleen bovenwettelijke, productieve investeringen subsidiabel zijn. De doorlooptijd van dit adviestraject is te kort geweest om een check op bovenwettelijk en productief te doen. Ook is het om dezelfde reden niet mogelijk geweest om investeringen te checken op complementariteit en consistentie met andere subsidieregelingen. Bij een aantal gemarkeerde investeringen wordt een voorbehoud bij opname op de lijst gemaakt. De noodzakelijke aanvullingen konden in de doorlooptijd van dit adviestraject niet opgesteld worden.

Water

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1	Regelbare drainage	Subsidiabel: De aanschaf en aanleg van: • Regelbare drainage • De aanpassing van bestaande drainage met een extra ontluuchtingsdrain, waardoor deze regelbaar wordt	18
2	Stuwen	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Waterconserveringsstuw • Knijpstuw • Zoete stuw	17
3	Ondergrondse waterberging	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Voorzieningen voor ondergrondse wateropslag, waaronder freshmaker, kreekrug- infiltratiesystemen en diepdraininfiltratie	18
4	Materieel voor bewerking van percelen gericht op vermindering perceelafspoeling	Subsidiabel Aanschaf van: • Drempelmachine voor ruggenteelten • Wafeltjesmachine	18
5	Waterbesparende precisieberegening en irrigatie	Omschrijving Investerings in gerichte beregenings- en bevoeiingssystemen die resulteren in een reductie van het watergebruik van 10-30 % voor het geïrrigeerde areaal. Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Dripirrigatie/druppelslangen, inclusief besturing voor beregening/irrigatie en fertigatiesystemen • Aanschaf vlaksproeiers (alleen in combinatie met beregeningsbomen) • Aanschaf beregeningsboom • RWS (Root Watering System) • Sub-surface druppelirrigatie • Flippers en vernevelaars • Laagvolume sproeier ten behoeve van nachtvorstbestrijding • Elektrische aansturing van deze beregeningsbevoeiingsapparatuur • Debietmeter voor pomp + telemetrie ten behoeve van het gebruik van bovenstaande investeringen • Software voor alle soorten sensor-gestuurde irrigatie, in combinatie met bovenstaande investeringen	18

		Niet subsidiabel • Reguliere beregeningshaspels, inclusief slang • Pompen • Aggregaat • Sproeibomen voor gewasbescherming • Reservoir voor opslag van beregeningswater/bevloeingswater • Opwekking van energie voor een pomp	
6	Waterbeheervoorzieningen ter verlaging van risico's van verontreiniging door erfafspoeling bij een veehouderij of door afvalwater uit de veehouderij, akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit-, vollegronds- of bedekte teelt	Subsidiabel Aanschaf en aanleg/installatie van: • Overdekte of onoverdekte verharde, vloeistofdichte vul- en wasplaats voor spuitmachines, inclusief een voorziening voor opvang en opslag en zuivering of verdamping van waswater. • Een vloeistofdicht biologisch zuiveringssysteem of de aanschaf van zuiveringssystemen die werken op basis van ozon of UV voor het zuiveren van was- en spoelwater van spuitmachines. • Systemen voor de verdamping van was- en spoelwater van spuitmachines. • Aanleg en inrichting van dat specifieke deel van het erf waardoor vervuild erfwater wordt opgevangen, afgevoerd of verwerkt middels zuiveren of verdampen voor een gesloten erf voor gewasbeschermingsmiddelen. • Kistenwasser, inclusief opvang restwater voor afvoer of verwerking middels zuiveren of verdampen. • Een waterdichte opvangput waarmee verontreinigd afvalwater van het bedrijf gescheiden blijft van regulier rioolsysteem, inclusief de buizen, goten, richels voor afvoer • Aanvullende erf- en zuiveringsvoorzieningen voor de bollenteelt met spoelwater • Helofytenfilter voor het zuiveren afspoelend water van het erf of voor gebruik in de erfsloot • Opvang- en afvoersysteem van uitsluitend perssappen onder sleufsilo's Niet subsidiabel • Systemen voor het lozen van drain- of afvalwater vanuit kassen • Overkapping voor een voederopslag • Overkapping voor een mestopslag • Kosten voor herinrichting van het erf anderszins dan voor bovenvermeld doel • Erfverharding welke niet noodzakelijk is voor bovenstaande investeringen • Hemelwatersysteem waaronder dakgoten, buizen voor afvoer en reguliere riolering • Kuilplaten • Installaties of machines voor opvang van perssap of percolaat indien dit een overloopvoorziening is of wordt aangebracht naar het reguliere riool, de bodem of het oppervlaktewater.	16
7	Bovengrondse wateropvang (inclusief hemelwateropvang)	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van:	17

		- Waterbassins en silo's ten behoeve van hemelwateropvang inclusief bijbehorende pijpleidingen en voorzieningen ten behoeve van de opvang van hemelwater van daken. - Bijbehorende installatiekosten, hekwerk, taludbescherming, graafwerk en de aanleg van een opvangput voor hemelwater dat gebruikt wordt voor het verdund uitrijden van mest.	
8	EC meters en monitorings-sensoren	Omschrijving: Beslissingsondersteunende modellen, sensoren en systemen voor: - Weersextremen - Gewasbescherming - Bemesting - Oogstraming Subsidiabel: Aanschaf en aanleg van: - EC meters en monitoringssystemen voor het bepalen van vocht-, zuur- en zoutgehalte - Continuometers - Grondwatermeters - Oppervlaktewatermeters bij berekening uit oppervlaktewaters - Penetrometers - PH meters - Vochtsensoren - Monitoringssensoren voor nitraat en fosfaat voor zowel bodem als oppervlaktewater	18

Biodiversiteit en biologische bestrijding

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1	Autonome en semi-autonome niet-chemische bestrijding	Subsidiabel Aanschaf van: - Autonome en Semi-autonome systemen die ziekten/plagen/onkruiden herkennen en op duurzame wijze bestrijden in het veld - Thermisch - Mechanisch - Laser - Elektrisch - Systemen ten behoeve van niet-chemische bestrijding van schadelijke insecten Niet subsidiabel - Sorteermachines	17
2	Strokenteelt en vaste rijpaden	Subsidiabel Aanschaf van: - Zaaimachines voor inzaaien voor "ondergewassen" zoals gras bij mais - Strokenfrees of strokenploeg - Zaai- en oogstmachines of andere aangepaste machines voor gewasmanagement, zoals onkruidbestrijding - Machines, hulpmiddelen of aanpassingskosten voor het overschakelen op een teeltsysteem met vaste rijpaden van max. 3 meter	17

		- Aanpassing van machines voor het werken met vaste rijpaden waarbij onbereden bedden ontstaan - Zelfrijdende machines voor strokenteelt - GPS/GIS of aanpassingen aan de apparatuur in combinatie met bovenstaande investeringen	
3	Agroforestry	Omschrijving Teelt van houtige gewassen (bomen en struiken) gecombineerd met veeteelt, groenteteelt of akkerbouw op hetzelfde perceel landbouwgrond. De houtige gewassen zijn bedoeld voor de productie van fruit, noten of bessen. Subsidiabel Aanschaf en aanleg/aanplant van: - Aangepaste machines voor gewasmanagement van houtige gewassen die gecombineerd worden met akkerbouw, groenteteelt of grasland (voor veehouderij), waaronder oogstmachines, snoeimachines en materiaal voor boombescherming - Plantgoed van houtige, meerjarige gewassen (bomen en struiken) ten behoeve van fruit- of nootproductie van het bedrijf die bewust gemengd worden met akkerbouw, groenteteelt of grasland (voor veehouderij) op hetzelfde landbouwperceel - Plantgoed van houtige, meerjarige gewassen (bomen en struiken) ten behoeve van een perceel voedselbos op landbouwgrond (gewascode 1940), waarbij bomen en struiken voor eetbare producten zorgen - Bomen, struiken en windsingels op bouwland. - Voederhaag en voederbomen. - Kosten voor grondbewerking, aanplant/inzaaien ondergroei van boomstroken en boombescherming. Niet subsidiabel - Aanplant van houtige, meerjarige gewassen, bomen en struiken, ten behoeve van kweekgoed (o.a. kerstbomen). - Bomen met als enkel doel hakhout. - Snelgroeiende bomen voor energieproductie (biomassa). - Niet meer dan 100 bomen/ha en niet meer dan 40% van de oppervlakte van het landbouwperceel mag struiken van éénzelfde teelt bevatten.	18
4	Vermindering bodemverdichting door ondiepe, niet-kerende grondbewerking	Omschrijving Systemen, machines, werktuigen die gericht zijn op en gebruikt worden voor niet-kerende, ondiepe bodembewerking en het oppervlakkig vermengen van gewasresten, waar mogelijk in combinatie met direct zaaien, poten of planten. Subsidiabel Aanschaf van: - Spit-zaai, grondfrees-zaai, roto-reg-zaai, schijveneg-zaai, schoffel-zaai combinaties - Schijveneggen - Mulchfrees - Eco-ploeg waarmee op 15 cm diep geploegd kan worden (o.b.v. specificaties fabrikant) - Mechanische loofsnijder of mechanische wortelsnijder of looftrekker - Machines voor inwerken groenbemesters, ruige mest en gewasresten	14

		- Rupsbanden voor onder tractor of zelfrijdende oogstmachine - Luchtdrukwisselsystemen met een zodanige capaciteit dat de banden binnen 5 minuten op 2 bar kunnen worden gebracht (exclusief de banden) - Wildredder in combinatie met één van bovenstaande systemen/werktuigen Niet subsidiabel - Reguliere ploegen en spitmachines (krukas en roterend)	
5	Onkruid-, plaag- en ziektebestrijding	Subsidiabel Aanschaf van: - Een machine waarmee ziekten, plagen of onkruiden mechanisch of met laser in het veld worden bestreden op basis van plaats specifieke waarneming - Camera besturing voor bestaande schoffelwerktuigen - Schoffeltuig - Vinger- of torsiewieders en wiedeggen - Maaiers voor paden in de fruitteelt - Doorzaaimachine voor blijvend grasland - Weed seed crusher	15
6	Verwerken bedrijfsge- wassen tot krachtvoer en/of meststoffen	Subsidiabel - Machines of installaties om producten mee te bewerken zoals malen en pletten. - Toepassingen om (gras)klaver te verwerken zodat deze bruikbaar is als kunstmest- en krachtvoervan- ger, op voorwaarde dat dit gebeurt met hernieuwbare energie (bijvoorbeeld drogen, persen, pelletteren en opslaan). Niet subsidiabel - Voermengwagen of machines voor het uitkuilen of verwerken van ruwvoer. - Opslag zoals sleufsilos en kuilplaten en silos machines of systemen om krachtvoer te verstrekken. - Maishakselaars en combines. Opmerking - Alleen machines voor eerste bewerking (malen en pletten) zijn subsidiabel (vervolgbewerkingen niet)	18
7	Verwerken en toepas- sen van organisch restmateriaal	Omschrijving Investerings die specifiek bedoeld zijn voor de verwerking van organisch restmateriaal met als doel het verhogen van bodemkwaliteit, zoals materieel voor het maaien en ophalen van slootkanten, het verwerken en toepassen van gewasresten, maaisel van slootkanten, bermen of natuurterreinen, slootbagger of compost hiervan. Subsidiabel - Machines en werktuigen voor het inwerken, mulchen of onderwerken van gewasresten, ruige mest, vaste mest en groenbemester met behulp van schijven(eg), rollen, tanden of snijders - Materiaal om specifiek voor het maaien van slootkanten maaisel op de kant te kunnen deponeren en ophalen voor verdere verwerking	18

		• Maai/blaas systemen voor het maaien van slootkanalen • Materieel voor het verwerken van organisch restmateriaal zoals compostverwerkers. • Baggerspuit voor het verspreiden van slootbagger over het perceel • Werktuigen voor het snijden of hakselen en gelijkmatig uitstrooien van beheergras, bermmaaisel, slootmaaisel of gewasresten over landbouwgrond • GPS in combinatie met één van bovenstaande investeringen Niet subsidiabel • Mestverwerkingsinstallaties • Reguliere grasmaaiers • abonnementen • Kiepwagens, silagewagens en opraapwagens	
--	--	--	--

Energie en klimaat

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1	Machines of werktuigen met elektrische of waterstof aandrijving gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: • Mobiele machines bestemd voor het verrichten van werkzaamheden in de land- en tuinbouw, waarbij de aandrijving is voorzien van een elektromotor en voor de opslag van energie één of meerdere accu's worden toegepast • Volledig elektrisch aangedreven tractoren en volledig elektrisch aangedreven zelfrijdende zaai-, bewerkings- en oogstmachines zoals combines of aardappelrooiers • Elektrische automatische voermachine/volledig elektrisch aangedreven voertuigen en machines voor ruwvoer verstrekking • Op waterstof aangedreven machines/werktuigen gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten • Oplaadpunt voor elektrisch aangedreven mobiele machines, bestemd voor het verrichten van landbouwactiviteiten, voor het elektrisch laden van accu's van eigen elektrisch aangedreven mobiele machines die zijn voorzien van een geheel of gedeeltelijke elektrische hoofdaandrijving, waarbij het oplaadpunt is opgesteld op het eigen bedrijfsterrein • Een oplaadsysteem en al dan niet de volgende onderdelen: een ontlaadsysteem, een meet- en regelsysteem, een lockerkast met een stroomafnamepunt per locker en een stekkerherkenningsysteem • Oplaadpunten en -systeem voor waterstof aangedreven machines Niet subsidiabel • Elektrische auto's, fietsen of andere vervoersmiddelen voor personen • Mest – en voerschuiven • Heftrucks, shovels, hoogwerkers en grasmaaiers	12

		PV-systemen (zonnepanelen, fotovoltaïsch)	
2	Aanpassing klimaatverandering	Subsidiabel Aanschaf en installatie/aanleg van: - Nachtvorst propeller - Anti hagelgeneratiesystemen - Hagelnetten - Regenkappen - Parasols ter voorkoming van zonnebrand bij fruitteelt - Insectengaas	18
3	Duurzame energie en warmtewinning	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Accusysteem voor de opslag van eigen opgewekte zonne-energie - Temperatuurregulatie in bedrijfsgebouwen niet zijnde bedrijfswoningen door warmtewisselaars, warmtepompen of aardwarmtesystemen - Kleinschalige wind turbines, met een tiphoogte tot maximaal 15 meter en een vermogen tot maximaal 20 kW. - Een electrolyser om zelf met duurzame energie waterstof te maken (voor eigen gebruik). - Slow fill installatie voor waterstof - Lichtdoorlatende zonnepanelen geïntegreerd in de teelt Niet-subsidiabel - Temperatuurregulatie voor bedrijfswoningen - Zonnepanelen voor bedrijfsgebouwen	17
4	Vergistingsinstallaties voor plantaardig materiaal	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Vergistingsinstallatie voor plantaardig materiaal - Bijbehorende verwerkingsinstallaties voor de verdere verwerking zodat de afzetmogelijkheden van het eindproduct worden vergroot (alleen in combinatie met aanschaf van een vergistingsinstallatie) Niet subsidiabel - Mestvergistingsinstallaties	18

Veehouderij

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1	Comfortabele ligplaatsen	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Een mat, matras, waterbed, gelmatras voor koeien om op te rusten met voldoende indrukbaarheid conform DLG test (uitslag: blijvende elasticiteit ≥ 15 mm indrukking bij een belasting van 2000N per 75 cm² of DLG test goed (++)). - Een diepstrooiselbox: dik ingestrooide ligbox met zaagsel, stro, zand of ander organisch materiaal, met uitzondering van dikke fractie uit mestscheiders. Met strooiselkering aan voor- en achterzijde van de box van minimaal 15 cm	18

		hoog, gemeten loodrecht vanaf de bodem. Indien boxen in een dubbele rij liggen en aan de kopkant op elkaar aansluiten dan is daar geen strooiselkering vereist. - Een combinatie van mat of matras met diepstrooisel, waarbij indrukbaarheid mat/matras conform DLG test met uitslag goed (+) de hoogte strooiselkering loodrecht gemeten vanaf bovenkant mat/matras 8 cm. Niet subsidiabel - Alle andere varianten op rustmogelijkheden voor dieren - De stal of plek waar de matrassen of waterbedden in komen	
2	Digitale voorzieningen voor weidegang	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Systemen die tenminste weidegang kunnen registreren en monitoren - Trackers via een oormerk of band - Automatische weide-selectiepoorten voor toegang richting de weide - Aanschaf van software behorend bij een selectiepoort en/of GPS-systeem	18
3	Mestverwerkingssystemen	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Monomestvergisters met een maximale omvang van 25.000m³ mest - Alle mestverwerkingsinstallaties al dan niet in combinatie met een monomestvergistingsinstallatie voor de verdere verwerking van de vergiste mest tot een hoogwaardige meststof zoals compost, korrels, vloeibare stikstofhoudende kunstmeststoffen. - Installaties voor het drogen, opschonen en comprimeren van het gas uit eigen installatie - Installaties voor het opslaan van gecompriemd biogas uit eigen installatie in flessen/containers voor mobiel transport, ten bate van eigen gebruik. Niet subsidiabel - Een aansluiting op een mestscheidingsinstallatie.	16
4	Mechanische Mestscheidingsinstallatie	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: Mechanische mestscheidingsapparatuur zodat de ruwe mest door de mechanische bewerking wordt gescheiden in een dikke fractie en een dunne fractie.	18
5	Niet digitale voorzieningen voor weidegang voor graasdieren	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Een oversteekplaats zoals een koetunnel - Veroosters - Mobiele melkrobot en mobiele melksystemen - Schuilmogelijkheden - Voorzieningen ter voorkoming van hittestress	18

		- Voorzieningen voor het beschermen van vee tegen wolven (volgens faunaschade preventiekit wolven BIJ12) Niet subsidiabel - Kavelpaden	
6	Stalklimaat	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Koelsystemen voor dieren; water mistvernevelsystemen en airco - Voor kraamstal zeug en biggen: Directe warmtebron, infrarood paneel, vloerverwarming en/of (vloer)koeling voor zeugen - Voor pluimvee: Infraroodpanelen en/of vloerverwarming voor het verwarmen van jonge kuikens - Voor pluimvee en varkens: Daglichtvoorzieningen die minstens 2% van het vloeroppervlak beslaan met lichtdoorlatende wand-of dakplaten Niet subsidiabel: - Elektrische stalverlichting	17
7	Gedeeltelijk dichte vloer in hokken voor biggenopfok	Subsidiabel Minimaal 40% van de totale vloeroppervlakte met een dichte kunststof vloer voor biggenopfok	18
8	Technieken die uitkomst van eieren in vleeskuikenstallen mogelijk maken	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Systemen voor uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens met aparte vervolghuisvesting welke voldoen aan specificaties RAV lijst E 5.9 Niet subsidiabel - Bouw en verbouw van overige stalonderdelen.	16
9	Vrijloopkraamhokken zeugen	Subsidiabel Aanschaf van: Vrijloopkraamhokken voor zeugen in plaats van gangbare huisvesting van kraamboxen.	18
10	Gekartelde schoftboom en roterende koeborstel	Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Gekartelde schoftboom inclusief bevestigingsmateriaal zoals beugelklemmen e.d. - Roterende koeborstel Niet subsidiabel - Overige kosten voor onderdelen van ligboxafscheidingen, zoals de ligboxen zelf - Niet roterende koeborstel, bijvoorbeeld met een spiraalveer	18

Precisielandbouw

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1	Groei- en Oogstmonitoring	Subsidiabel Aanschaf en installatie van:	18

		- Digitale systemen ten behoeve van inzicht in oogstvariabelen, groeivariabelen (akkerbouw) en grasoogst (veehouderij) - Digitale systemen voor plaats specifieke opbrengstmetingen - Digitale systemen om de groei te monitoren, bijvoorbeeld door het gebruik van satelliet- of drones om data te verzamelen	
2	Precisiebemesting	Omschrijving Systemen voor het gericht emissiearm, in de juiste dosering, zonder overlapping in de bodem toedienen van vloeibare stikstofhoudende (kunst)meststoffen op het moment dat het gewas dit nodig heeft. Subsidiabel Aanschaf en installatie van: - Onderdelen voor kunstmeststrooiers die plaats specifiek gewasbemesting mogelijk maken voor zowel korrels als vloeistoffen - Systemen om vloeibare meststoffen via druppel-slangen in de juiste dosering en op het juiste moment toe te dienen aan het gewas (fertilisatie) - Systemen voor het meten van het stikstofgehalte van de toegediende mest met NIRS indien dit meteen wordt doorvertaald in het doseren van de meststoffen - Systemen voor rijenbemesting met dierlijke mest - Systemen voor het digitaal meten van opbrengsten voor opbrengstkaarten ten behoeve van plaats specifieke teeltoptimalisatie - GPS/GIS apparatuur, inclusief bodemkaart voor bovenstaande systemen (alleen in combinatie met aanschaf van bovenstaande systemen) Niet subsidiabel - Zodenbemester - Strooier	18
3	Precisiegewasbescherming	Subsidiabel - Spotspray toepassingen: herkenning van onkruid met behulp van camera's waarna alleen het onkruid bespoten wordt (sterke middelreductie) - Bijbehorende installatiekosten Niet subsidiabel - Kosten voor gebruik van drift reducerende additieven Opmerkingen - Het percentage restvloeistofreductie of driftreductie moet worden vermeld op de offerte.	17